

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי שמחה וינוגרד ז"ל

בן יהודית וחיים

נולד בירושלים

בתאריך כ"ה בתשרי תרפ"ח, 21/10/1927

התגורר בירושלים

שרת בחיל הרגלים

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

י"א באייר תש"ח, 20/5/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 14 שורה: 1 קבר: 5

בן 21 בנופלו

קורות חיים

בן יהודית וחיים, נולד ביום כ"ה בתשרי תרפ"ח (21.10.1927) בירושלים, למשפחה ירושלמית ותיקה. למד בישיבות "עץ חיים", "ישיבת חברון" ו"תורת חיים" ונודע כעילוי. משם עבר לבית-המדרש למורים "מזרחי" ואמר להמשיך באוניברסיטה במחלקה למדעי-הרוח. שמחה התעניין בייחוד בלימודי פילוסופיה ופסיכולוגיה, אך היתה לו נטיה לאמנות. עם זאת עזר לאביו, עד כמה שידו השיגה, בפרט לאחר שחנותו של אביו נחרבה בפיצוץ ברחוב בן-יהודה ומקורות הפרנסה של המשפחה נסתמו.

עם החלטת עצרת האו"ם על חלוקת הארץ, התגייס לשורות המגינים בחטיבת ירושלים. וגם אירגן את התנדבותם של תלמידי הסמינר. ביום י"א באייר תש"ח (20.5.1948), נפל עם חברו במנזר נוטר-דם בירושלים,

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

מפגיעת פגז בעת בלימת ניסיון כוחות הלגיון לפרוץ לעבר ירושלים
העברית. נקבר בשייח'-באדר א'.

ביום כ"ד באב תש"י (7.8.1950) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות
הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

אוצר הספר העברי

חלק ראשון

מפתחות

ספרים ומחברים
מקרא וספרים חיצוניים
תפילה, תלמוד ומדרש
נושאים ומדפיסים
שנים ושפות
נושאי שם ומוסדות

מאת

ישעיהו וינוגרד

הוצאת

המכון לביבליוגרפיה ממוחשבת

ירושלים תשנ"ה

מוקדש לזכרו של אחי
הקדוש **שמחה** הי"ד
נפל על משמרתו
בקרב על ירושלים
ביום י"א באייר תש"ח

ידידי מר יוסף אביב"י, יעץ לי בכמה נושאים, הן ביבליוגרפיים והן טיפוגרפיים. ידידי הרב אברהם פרויליך, יו"ר האגודה לתיעוד הספר העברי העתיק, איפשר לי לקבוע את מקום עבודתי בתחום משרדי האגודה. האווירה הנעימה והצוות הנפלא, עזרו לי לשבת בנוחיות ולעסוק במלאכתי. וכאן אני מזכיר לטובה את מזכירות האגודה בעבר ובהווה.

מר ויליאם גרוס, אספן נלהב של אמנות יהודית, איפשר לי לעבור על אוספו ולרשום כל פריט שהיה נחוץ לי.

ידידי ד"ר אנגילו פיאטלי, טרח לדווח לי על כל חידוש ביבליוגרפי שהתחדש לו, תוך כדי עבודתו בספריות בישראל ובאיטליה.

מר דוד שונאק, אספן צעיר ונלהב, של ספרות התפילה והתיקונים שנדפסו באיטליה, טרח לדווח לי על כל הספרים באוספו, אשר אינם רשומים באוצר, או שנרשמו עם עימוד שגוי.

ידידי הרב אליעזר ויספיש מירושלים, אספן וחוקר של ספרות התפילה, דיווח לי על כל פריט בספרייתו אשר לא נרשם באוצר, וכן על שגיאות ברישום.

הרב אהרן ביגל, מנהל ספריית ישיבת הר"עציון השוכנת כבוד באלון שבות, דיווח לי על כל ספר שנמצא בספרייה, ולא נרשם באוצר.

הרב אבישי אלבוים, מנהל ספריית הרמב"ם בת"א, דיווח לי על שינויים וטעויות שגילה תוך כדי עבודתו.

ידידי מר חיים דזיאלובסקי חובב הספר, הראה לי מספר ספרים שלא היו ידועים לי.

פרופ' שמא יהודה פרידמן מסר לי עותק ממאמרו שטרם פורסם **מסכתות שנדפסו ולא נרשמו, וכאלה שנרשמו ולא נדפסו**. מאמר זה הגיע לידי בשלב סיום עריכת המפתחות, כלומר, לאחר שחלקו השני של **האוצר** כבר פורסם ורובם הגדול של המפתחות כבר היה ערוך. חלק מהחידושים שבמאמר מצאו את ביטויים במפתחות המיוחדים לתלמוד ומדרש.

ועוד רבים מקרובי וידידי, אספנים, ספרנים, סוחרים ספרים וסתם חובבי ספר, שלא פסקו מלשאול אותי מתי כבר יצא **האוצר** לאור, ועיי כך גרמו לי לחשוב שהאוצר באמת חשוב, וְכִי הציבור כבר מחכה לו...

העושים במלאכה אשר טרחו ללא ליאות ונענו לכל בקשותי. הוציאו מתחת ידם מלאכה נאה לתפארת. מר חיים מושקין שטרח בעיצוב הספר והכריכה; מר יהושע גולד בהפקת הברומיידים; מר דוב פרנק בצילום והכנת לוחות. מר שמעון חן בהדפסה ומר מיכאל זאב כריכה.

הקדשתי את **האוצר** לזכרו של אחי הגדול **שמחה** הי"ד שנפל על משמרתו בקרב על ירושלים, בעיצומה של מלחמת השחרור. האסון קרה ביום י"א אייר תש"ח, ימים ספורים לאחר הכרזת העצמאות. בקרב זה ניסו החיילים הירדניים לפרוץ עם רכב משוריין לתוך ירושלים החדשה, דרך רחוב סולימאן. שמחה וחבריו שהיו מוצבים בעמדה מול השער ירו לעבר הטנק והניסו אותו. אך פגז שנורה מהטנק פגע בעמדה. שמחה וחברו אליעזר עמרמי נהרגו, ובמותם ציוו לנו את החיים. שמחה היה **עילוי**, במלוא המשמעות של המילה. לאחר שסיים את תלמוד תורה **עץ חיים** והשתלם כמה שנים בישיבה המשפחתית **תורת חיים**, התקבל לבית המדרש למורים מזרחי. בכוחות עצמו התכוון לבחינת הכניסה והתקבל מיד כתלמיד השנה השלישית. אך מה שאפיין אותו במיוחד, היו לימודיו מחוץ למסגרות. בעזרת ספרים ומילונים השתלם בשפות שונות, כגון: צרפתית, רוסית וגרמנית, ואף רכש ידע במדעים שונים. כל חייו התנהלו מסביב ללימודים. ויעידו על כך **יומניו** שהשאיר אחריו. ביומנים הגיב על מה שהתרחש בארץ ישראל בשנים ההם, פעולות המחתרת, ההעפלה וההכנות לקראת הקמת והכרזת המדינה. גם מאורעות משפחתיים משמחים וחלילה מעציבים מצאו להם הדים ביומנים. אך יותר מכל מאלף ומאפיין את שמחה הוא **סדר היום** שלו. בתחילתו

אוצר הספר העברי - הקדמה

של כל יום, רשם מה פעל ביום הקודם. הוא פירט מה למד בכל אחת מהשעות ואף את השעות בהן התבטל ולא למד... מותו השאיר חלל ריק גרם יגון כבד לכל המשפחה, ובמיוחד כמובן להוריו שמיאנו להתנחם. יהי זכרו ברוך.

מזכרת נצח

הורי הבלתי נשכחים, אשר גידלוני חינוכוני וטיפלו בי באהבה ובמסירות רבה. אבי מורי ר' חיים בן הרב משה ז"ל. נצר למשפחת מייסדי ישיבת **תורת חיים** בירושלים. נלבי"ע ביום כ"ט סיוון תשל"א. אמי מורתי יהודית בת הרב יחיאל מיכל מושקין ז"ל. נלבי"ע ביום י"א בתמוז תשי"ז.

הורי אשתי שתחני אשר קירבוני והשפיעו עלי אהבה וחיבה, מורי חמי רבי אברהם בן הרב יעקב אשר קופ ז"ל, מיקירי ירושלים, נלבי"ע ביום ה' מנחם אב תשל"ג. חמותי היקרה מרת חוה בת הרב מרדכי גרש גליקזהאן ז"ל, נלבי"ע ביום י"ג מרחשוון תשמ"ח.

כולם ילידי ירושלים ואוהביה. יהי זכרם ברוך.